

VI ВІДКРИТИЙ З'ІЗД ФІТОБІОЛОГІВ ПРИЧОРНОМОР'Я

(Херсон – Лазурне, 19 травня 2015 р.)

ЗБІРКА ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

Херсон – 2015

ЗМІСТ

<u>Секція 1. «Альгологія, бріологія, ліхенологія, мікологія»</u>	
Акулов О.Ю. Нові відомості про гриби Причорномор'я	7
Барсуков О.О. Види бріофітів, що пропонуються включити до «Червоного списку» Харківської області	9
Бойко М.Ф. До характеристики «Другого чекліста мохоподібних України»	11
Бойко М.Ф., Скребовська С.В., Собчук Є.П. Молекулярно-генетичні дослідження мохів – <i>Aulacomnium arenopaludosum</i> Boiko, <i>Physcomitrium arenicola</i> Lazar. та <i>Syntrichia ruralis</i> (Hedw.) F. Weber & Mohr з півдня України	13
Бублик Я.Ю. Таксономічний склад та екологічні особливості ксилотрофних докучакоподібних НПП «Сколівські Beskidi»	14
Вірченко В.М. Збірка мохоподібних Д.К. Зерова і Л.Я. Партики з околиць м. Кам'янки Черкаської області	16
Гавриленко Л.М. Ліхенобіота Шилової балки (Херсонська область)	17
Герасимюк В.П. Видовий состав мікрофитобентоса прибереж'я Шарм-Еш-Шейха (Египет, Красное море)	18
Головенко Є.О., Коршиков І.І., Клименко В.М. Різноманіття лишайників на залізорудному відвалі м. Кривий Ріг	21
Дармоустук В.В. Ліхенобіота Національного природного парку «Приазовський» (Запорізька область)	22
Дорошина Г.Я. Доледниковые реликты Карпат во флоре мхов Кавказа	23
Загороднюк Н.В. Лісові масиви півдня України як оселища мохоподібних	25
Ибрагимова Э.Э. Лихеноиндикация аэротехногенного загрязнения урбаноземов	27
Кіт Н.А. Дослідження морфологічної структури і тривалості стадій онтогенезу мохів з різною життєвою стратегією на девастованих територіях видобутку сірки	29
Кияк Н.Я. Аналіз фізіологічних показників водного режиму бріофітів з різною чутливістю до дефіциту вологи	30
Комісар О.С., Буряк Я.Ю. Матеріали до бріофлори селітебних територій міста Миколаєва	33
Коритнянська В.Г. Борошнисторосіяні гриби міста Одеси	34
Лобачевська О.В. Особливості акумуляції та перерозподілу важких металів між субстратом і рослинами <i>Ceratodon purpureus</i> (Hedw.) Brid. в умовах техногенного забруднення	36
Наумович Г.О. Лишайники антропогенних субстратів долини Інгульця	38
Пірогов М.В., Чепелевська Н.Л. <i>Porpidia tuberculosa</i> та <i>Endococcus brachysporus</i> в Українських Карпатах	39
Рабик І.В., Лобачевська О.В., Щербаченко О.І., Данилків І.С. Стан бріофітного покриву залежно від умов ревіталізації посттехногенних територій	40
Сардарян К.Б., Чернякевич С.С. Вплив екстрактів водоростей-макрофітів на початкові етапи розвитку томатів	42
Скребовська С.В., Клись Е.М. Водорості-макрофіти прибережної зони біля смт Лазурне (Херсонська область)	43
Ткаченко Ф.П. Бурі водорості північно-західної частини Чорного моря	44

ЛІХЕНОБІОТА ШИЛОВОЇ БАЛКИ (ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ)

Гавриленко Л.М.

Херсонський державний університет

The lichen biota of «Shilov balka» includes 34 species of the lichens from 21 genera, 11 families. It was found on Shilov balka (Berislavskiy district, Kherson'ska oblast). The greatest variety of taxa is connected with limestone outcrops (17 species, 50%), less taxa were corticolous (11 species, 32,4%) and terricolous groups (6 species, 17,6%). The plant remains have the least amount of species (2 species, 5,9%).

На сьогодні навколишнє середовище потребує як бережливого відношення до себе, так і відродження з метою збереження в природному стані та вивчення його змін під дією антропогенних факторів. Одним з головних питань охорони природи сьогодні є охорона вже відомих цілинних степових ділянок, виявлення і дослідження нових територій та розробка встановлення відповідних режимів їх зберігання. Слід відзначити по правобережжю Нижнього Придніпров'я досить цікавою для науково-дослідних робіт є Шилова балка.

Шилова балка знаходиться в центральній частині Бериславського району Херсонської області (67 км від м. Херсон). Північна частина (верхів'я) балки починається поблизу села Томарине, далі балка простягається на південь і південний схід. Поблизу села Отрадокам'янка балка впадає в річку Козак, що належить до басейну Дніпра. Загальна довжина Шилової Балки – близько 12 км, ширина від 160 м до 1,5 км, глибина до 30 м. Є 6 розгалужень.

В умовах практично повної оранки, якою була піддана Херсонська область, такі ділянки становлять особливу цінність. У верхній частині (на північ від автомобільної дороги Херсон–Берислав) балка мало змінена господарською діяльністю. Ставків тут немає, дно і схили були розорані і тут збереглися невеликі ділянки цілинного степу. Після будівництва Каховської ГЕС води з Каховського водосховища піднялися до рівня т. н. фільтруючих порід і стали по них текти в напрямку знижень рельєфу. На схилах і на дні Шилової балки з'явилися джерела. Тому вже в 1950-х рр. тут виник не дуже рясний, але постійний водний потік. В середині 1960-х рр. були побудовані дамби, утворилася система ставків. Схили балки в багатьох місцях були засаджені деревами та чагарниками; виникли невеликі лісові масиви. Ще в 1990-х рр. стало ясно, що Шилова балка потребує охорони. Під керівництвом відомого дослідника рослинного світу України, професора М.Ф. Бойко в 1995 р. розроблено обґрунтування щодо створення ботанічного заказника «Шилова балка», але по ряду причин заказник в ті роки не був створений. У 2010 р. ТОВ «Сатурн» звернулося до Державного обласного управління охорони навколишнього природного середовища в Херсонській області з клопотанням та науковим обґрунтуванням про необхідність створення заказника загальнодержавного значення «Шилова балка». Було запропоновано створити заказник на всій території і всіх акваторіях балки та на суміжних ділянках – всього на площі в 760 га. В цілому, ця ініціатива підтримана, отримано погодження у Міністерстві з охорони навколишнього середовища України. Обласним управлінням з охорони навколишнього природного середовища документи для отримання погоджень на обласному рівні та необхідні погодження від Херсонської обласної ради, від Бериславського районного відділу земельних ресурсів та від власників і користувачів тих територій, які мають увійти до складу ландшафтного заказника «Шилова балка» тривають. Велику цінність для території Шилової балки є гідрологічна пам'ятки природи – «Джерело Шилової балки», – розташоване обабіч траси де перехрестя доріг Херсон-Берислав та Херсон-Нова Каховка. Джерело питної води високої якості обладнане для користування.

Згідно літературного огляду ліхенобіота цієї території, за попередніми дослідженнями видатного ліхенолога О.Є. Ходосовцева, представлена 14 видами (О.Є. Ходосовцев, 1994). Серед яких дуже цікаві види *Placidopsis cinerascens*, *Diploschistes candidissimus*, *Xanthoria papillifera* разом з видами, що занесені до ЧКУ *Cetraria steppae*, *Neofuscelia rysssolea*, *Xanthoparmelia camtschadalis*.